

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 16. aprīlī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Administratīvās rajona tiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 37/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” (turpmāk – Kompensācijas likums) 7. panta pirmo daļu un 7.¹ panta ceturto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta trešajam teikumam.

2. Kompensācijas likuma 7. panta pirmā daļa noteic, ka vienam noziedzīgā nodarījumā cietušajam izmaksājamās valsts kompensācijas maksimālais apmērs ir Latvijas Republikā noteiktās piecas minimālās mēneša darba algas. Izmaksājamās valsts kompensācijas apmēru aprēķina, ņemot vērā

minimālās mēneša darba algas apmēru, kāds noteikts brīdī, kad persona atzīta par cietušo.

Savukārt šā likuma 7.¹ panta ceturtnā daļā paredz: „Ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve un kriminālprocesā par cietušajiem atzītas vairākas personas, šīm personām izmaksā valsts kompensāciju, sadalot to proporcionāli cietušo skaitam.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu satversmība, tādēļ pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā pirmajā instancē ir administratīvā lieta, kas ierosināta pēc vairāku fizisko personu pieteikuma par labvēlīgāku administratīvo aktu izdošanu. Proti, pamatojoties tostarp uz apstrīdētajām normām, ar Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumiem katrai no personām ir izmaksāta valsts kompensācija 620 eiro apmērā. Nepiekrītot kompensācijas apmēram, šīs personas sākotnējos lēmumus apstrīdēja, lūdzot labvēlīgāku administratīvo aktu izdošanu. Ar Tieslietu ministrijas lēmumiem nolemts atteikt izdot labvēlīgākus administratīvos aktus. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka

iestāde ir piemērojusi apstrīdētās normas un tās būs jāpiemēro arī Pieteikuma iesniedzējai, izskatot konkrēto administratīvo lietu.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētajās normās noteiktais maksimālais valsts kompensācijas apmērs, kas gadījumā, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, ir proporcionāli sadalāms uz visiem cietušajiem, nenodrošina taisnīgu un samērīgu kompensāciju noziegumos cietušajiem. Proti, pieņemot Kompensācijas likumu, likumdevējs nav piešķīris ne iestādei, ne arī tiesai tiesības vērtēt, vai personām izmaksājamais valsts kompensācijas apmērs ir uzskatāms par atbilstīgu atlīdzinājumu, kas konkrētajā faktiskajā un tiesiskajā situācijā būtu samērīgs ar personas tiesību aizskārumu. Tādējādi apstrīdētās normas neatbilstot Satversmes 92. panta trešajam teikumam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta trešajam teikumam. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” 7. panta pirmās daļas un 7.¹ panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta trešajam teikumam” pēc Administratīvās rajona tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 37/2024).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2024. gada 17. jūnijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš